P9_TA(2023)0484

# Europska banka za vodik

**Rezolucija Europskog parlamenta od 14. prosinca 2023. o europskoj banci za vodik (2023/2123(INI))**

(C/2024/4185)

*Europski parlament,*

— uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194.,

— uzimajući u obzir sporazum donesen 12. prosinca 2015. u Parizu na 21. konferenciji stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (Pariški sporazum),

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 16. ožujka 2023. o europskoj banci za vodik (COM(2023)0156),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 1. veljače 2023. naslovljenu „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija” (COM(2023)0062),

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 18. svibnja 2022. o planu REPowerEU (COM(2022)0230),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenu „Strategija za vodik za klimatski neutralnu Europu” (COM(2020)0301),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenu „Energija za klimatski neutralno gospodarstvo: strategija EU-a za integraciju energetskog sustava” (COM(2020)0299),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljenu „Nova industrijska strategija za Europu” (COM(2020)0102),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Vijeća od 20. lipnja 2023. o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.(COM(2023)0337),

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2023. o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu („STEP”) i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ, uredaba (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 i (EU) 2021/241 (COM(2023)0335),

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. ožujka 2023. o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 (Akt o kritičnim sirovinama) (COM(2023)0160),

— uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. ožujka 2023. o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija) (COM(2023)0161),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije ([1]), koja se trenutačno revidira,

([1]) SL L 158, 14.6.2019., str. 54.

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU ([2]), koja se trenutačno revidira,

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora ([3]) (Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2023/1804 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva i stavljanju izvan snage Direktive 2014/94/EU ([4]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ ([5]), koja se trenutačno revidira,

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 ([6]), koja se trenutačno revidira,

— uzimajući u obzir Direktivu 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ ([7]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice na području vodne politike ([8]), koja se trenutačno revidira,

— uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2022/2576 od 19. prosinca 2022. o jačanju solidarnosti boljom koordinacijom kupnje plina, pouzdanim referentnim vrijednostima cijena i prekograničnim razmjenama plina ([9]),

— uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2021/2085 od 19. studenoga 2021. o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa te o stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 219/2007, (EU) br. 557/2014, (EU) br. 558/2014, (EU) br. 559/2014, (EU) br. 560/2014, (EU) br. 561/2014 i (EU) br. 642/2014 ([10]),

— uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) br. 559/2014 od 6. svibnja 2014. o osnivanju Zajedničkog poduzeća za gorivne članke i vodik 2 ([11]),

— uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2023/1184 od 10. veljače 2023. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem metodologije Unije za detaljna pravila za proizvodnju obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu ([12]),

— uzimajući u obzir Delegiranu uredba Komisije (EU) 2023/1185 od 10. veljače 2023. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem minimalne granične vrijednosti za uštede emisija stakleničkih plinova povezanih s gorivima iz recikliranog ugljika i metodologije za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova povezanih s obnovljivim tekućim i plinovitim gorivima nebiološkog podrijetla namijenjenima uporabi u prometu te gorivima iz recikliranog ugljika ([13]),

([2]) SL L 158, 14.6.2019., str. 125.
([3]) SL L 328, 21.12.2018., str. 82.
([4]) SL L 234, 22.9.2023., str. 1.
([5]) SL L 211, 14.8.2009., str. 94.
([6]) SL L 211, 14.8.2009., str. 36.
([7]) SL L 275, 25.10.2003., str. 32.
([8]) SL L 327, 22.12.2000., str. 1.
([9]) SL L 335, 29.12.2022., str. 1
([10]) SL L 427, 30.11.2021., str. 17.
([11]) SL L 169, 7.6.2014., str. 108.
([12]) SL L 157, 20.6.2023., str. 11.
([13]) SL L 157, 20.6.2023., str. 20.

— uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2019/856 od 26. veljače 2019. o dopuni Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu funkcioniranja Inovacijskog fonda ([14]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o europskoj strategiji za vodik ([15]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o europskoj strategiji za integraciju energetskih sustava ([16]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. srpnja 2020. o sveobuhvatnom europskom pristupu skladištenju energije ([17]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu ([18]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2019. o klimatskim promjenama: europska strateška dugoročna vizija za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s Pariškim sporazumom ([19]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2018. o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva u Europskoj uniji: vrijeme je za djelovanje! ([20]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. veljače 2018. o ubrzavanju inovacija u području čiste energije ([21]),

— uzimajući u obzir Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 14. lipnja 2023. o europskoj banci za vodik ([22]),

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 30. studenoga 2023. o europskoj banci za vodik,

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora za proračune,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A9-0379/2023),

A. budući da je EU stranka Pariškog sporazuma i da se obvezao smanjiti emisije stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990. i postići klimatsku neutralnost do 2050.;

B. budući da se vodik može upotrebljavati kao sirovina, gorivo ili nositelj energije i ima potencijal za dekarbonizaciju industrija u kojima je teško smanjiti emisije i teretnog prometa, za koje izravna elektrifikacija nije tehnološki moguća ili konkurentna;

C. budući da se vodik može upotrebljavati i kao krajnja mjera u svrhu skladištenja energije za uravnoteženje energetskog sustava, čime se doprinosi integraciji energetskog sustava;

D. budući da je vodik sam po sebi neizravni staklenički plin i da raste svijest o njegovim učincima na klimu, što bi trebalo na odgovarajući način riješiti mjerama praćenja, prevencije i ublažavanja u bliskoj suradnji s industrijom;

E. budući da je strategijom EU-a za vodik postavljen cilj instaliranja najmanje 40 GW elektrolizatora za vodik iz obnovljivih izvora i proizvodnje 10 milijuna tona vodika iz obnovljivih izvora u EU-u do 2030., a planom REPowerEU predloženo je da se taj cilj nadopuni uvozom iste količine vodika iz obnovljivih izvora;

F. budući da se ukupna ulaganja potrebna za postizanje tog cilja procjenjuju na 335–471 milijardu EUR, a da će dodatnih 500 milijardi EUR ulaganja biti potrebno za uvoz predviđene količine vodika iz obnovljivih izvora;

([14]) SL L 140, 28.5.2019., str. 6.
([15]) SL C 15, 12.1.2022., str. 56.
([16]) SL C 15, 12.1.2022., str. 45.
([17]) SL C 371, 15.9.2021., str. 58.
([18]) SL C 270, 7.7.2021., str. 2.
([19]) SL C 23, 21.1.2021., str. 116.
([20]) SL C 345, 16.10.2020., str. 80.
([21]) SL C 463, 21.12.2018., str. 10.
([22]) SL C 293, 18.08.2023., str. 127.

G. budući da je u okviru europske proizvodne industrije elektrolizatora postavljen cilj instaliranja najmanje 25 GW proizvodnih kapaciteta do 2025., što predstavlja oko 120 GW instaliranog kapaciteta u Europi;

H. budući da se trošak elektrolizatora u proteklih deset godina već smanjio za 60 % te se, prema Komisiji, očekuje da će se 2030. prepoloviti zbog ekonomije razmjera;

I. budući da su za gorivne članke i elektrolizatore potrebne tehnološki intenzivne komponente i nekoliko kritičnih sirovina, posebno metali platinske skupine, čiji se glavni proizvođači nalaze izvan EU-a, često u zemljama u kojima se rudarstvo povezuje s ozbiljnim kršenjima ljudskih prava, pogoršanjem funkcioniranja vlasti, sukobima i uništavanjem okoliša, dok su proizvođači smješteni u EU-u suočeni s nekonkurentnim uvjetima rada;

J. budući da tržište za vodik iz obnovljivih izvora tek treba izgraditi i zahtijevat će odgovarajuću zaštitu kupaca i značajna ulaganja kako bi se postigla dekarbonizacija u svim sektorima u kojima je teško smanjiti emisije;

K. budući da je potrebno poticati potražnju za vodikom iz obnovljivih izvora u krajnjoj potrošnji u svim sektorima, uključujući one koji bi mogli upotrebljavati niskougljični vodik u svojem prijelazu na dekarbonizirano gospodarstvo;

L. budući da je utvrđivanje cijena ključno za učvršćivanje temelja tržišta vodika, usmjeravanje javne financijske potpore i omogućavanje učinkovitog regulatornog nadzora i javnog praćenja;

M. budući da Komisija procjenjuje da cijena vodika iz obnovljivih izvora u EU-u iznosi između 2,5 i 5,5 EUR/kg, na što utječu cijene električne energije iz obnovljivih izvora i elektrolizatora, dok cijena vodika proizvedenog iz fosilnih goriva iznosi oko 1,5 EUR/kg;

N. budući da globalni gospodarski partneri i konkurenti, uključujući SAD i Kinu, pružaju snažnu financijsku potporu svojoj domaćoj proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora, uključujući Zakon SAD-a o smanjenju inflacije kojim se promiče vodik iz obnovljivih izvora s poreznom olakšicom u iznosu do 3 USD po kilogramu;

1. pozdravlja komunikaciju Komisije o europskoj banci za vodik; napominje da naziv „europska banka za vodik” može izazvati zabludu s obzirom na to da nije riječ o banci već inicijativi čiji je cilj da djeluje kao učinkovita i pojednostavnjena jedinstvena kontaktna točka za koordinaciju aktivnosti i financiranja za potporu projektima za vodik iz obnovljivih izvora;

2. potiče Komisiju da osigura veća sredstva i vidljivost inicijativi jer će ona predstavljati važan korak u pokretanju europskog tržišta vodika; smatra da bi europska banka za vodik trebala snositi jasnu odgovornost za provedbu preporuka iz ove rezolucije;

3. podsjeća da je vodik proizveden iz obnovljivih izvora jedini održivi oblik vodika; napominje da elektrolizatori predstavljaju manje od 4 % ukupne proizvodnje vodika u EU-u; napominje da bi će niskougljični vodik imati ulogu pri prijelazu na gospodarstvo s nultim neto emisijama i povećanju tržišta vodika;

4. uzima u obzir da proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora zahtijeva veliku količinu energije; napominje da će za postizanje ciljeva za vodik iz obnovljivih izvora biti potrebno povećati proizvodnju elektrolizatora koji sadrže kritične sirovine; napominje da bi to također zahtijevalo znatno povećanje kapaciteta električne energije iz obnovljivih izvora i nadogradnju elektroenergetske mreže;

5. podsjeća da Međunarodna agencija za energiju procjenjuje da će se do 2030. 32 % globalnog kapaciteta elektrolizatora nalaziti u Europi ako se ostvare svi planirani projekti; naglašava potrebu za održavanjem i jačanjem globalnog vodstva Unije u području vodika razvojem inovativnog i učinkovitog tržišta koje povezuje proizvođače s potrošačima odgovarajućom infrastrukturom;

6. pozdravlja prijedloge Komisije za akt o industriji s nultom neto stopom emisija, Europski akt o kritičnim sirovinama i reviziju Direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora kojima bi se doprinijelo sigurnim, konkurentnim i otpornim lancima vrijednosti koji bi zadovoljili povećanu potražnju za vodikom iz obnovljivih izvora i elektrolizatorima proizvedenim u EU-u; naglašava da bi europska banka za vodik trebala djelovati kao dopuna Aktu o industriji s nultom neto stopom emisija;

7. snažno podupire pojednostavnjene i brže postupke izdavanja dozvola u cijelom vrijednosnom lancu kako bi se povećala proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora i potaknule inovacije; inzistira na zadržavanju trenutačne visoke razine zaštite okoliša pri procjeni zahtjeva za izdavanje dozvola, uz pojednostavnjenje određenih aspekata postupaka izdavanja dozvola i administrativnih postupaka povezanih s okolišem za projekte u području energije iz obnovljivih izvora;

8. smatra da bi u prvoj fazi provedbe, radi osiguranja industrijskog suvereniteta EU-a u kontekstu otvorene strateške autonomije, europska banka za vodik trebala dati snažan prioritet povećanju domaće proizvodnje, dok bi se naredne faze mogle produžiti kako bi se omogućilo povećanje konkurentnih uvoza vodika iz obnovljivih izvora; podsjeća da bi potpora za domaću proizvodnju i uvoz trebala biti u nadležnosti europske banke za vodik;

9. pozdravlja ulogu europske banke za vodik u povećanju transparentnosti tokova, transakcija i cijena na novom tržištu vodika; naglašava da je ta funkcija ključna za povećanje povjerenja u tržište, jačanje regulatornog nadzora i javnog praćenja te pružanje informacija za integrirano planiranje energetske infrastrukture;

10. naglašava da će privatno financiranje biti ključno za izgradnju europskog tržišta vodika iz obnovljivih izvora i da učinkovito tržište, nakon što se razvije, ne bi trebalo ovisiti o javnim subvencijama;

11. napominje da čvrst tržišni regulatorni okvir EU-a za vodik može pomoći u uspostavi tržišta koje pravilno funkcionira; smatra da je predvidljivo i manje nestabilno kretanje cijena potrebno kako bi se stvorila investicijska sigurnost za neophodna ulaganja u proizvodnju vodika i infrastrukturu za vodik;

12. smatra da su delegirani akti o obnovljivim tekućim i plinovitim gorivima nebiološkog podrijetla povećali predvidljivost i sigurnost za ulagače; pozdravlja prijedlog Komisije o paketu za tržište vodika i dekarboniziranog plina; inzistira na tome da se osigura usklađeno i stabilno regulatorno okruženje za industriju;

13. naglašava da je, prema Međunarodnoj agenciji za obnovljivu energiju, za proizvodnju vodika putem elektrolize potrebna velika količina vode, pri čemu se troši između 18 i 24 kg vode po kilogramu vodika; ističe da je potrošnja vode još veća ako se uzme u obzir početak lanca vrijednosti; poziva Komisiju i države članice da obrate posebnu pozornost na učinkovitost resursa i Okvirnu direktivu o vodama ([23]), posebno za regije kojima prijeti suša; poziva na daljnja istraživanja o tehnologijama za desalinizaciju vode kojima se smanjuju potrošnja energije i učinci na okoliš, posebno onečišćenje rasolom;

14. naglašava da doline vodika i povezana infrastruktura imaju važnu ulogu kao instrumenti za potporu dekarbonizaciji industrijskih okruga, poticanje inovacija i doprinos lokalnom gospodarstvu; napominje da doline vodika predstavljaju sigurne klastere ponude i potražnje vodika u Europi; smatra da je europska banka za vodik odgovorna za koordinaciju i podupiranje svih relevantnih centara potrošnje u dolinama vodika te za unapređenje opsežnih vodećih projekata u području vodika;

***Financijska potpora domaćoj proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora***

15. pozdravlja odluku Komisije da pokrene prvu pilot-dražbu na temelju cijene za potporu vodiku iz obnovljivih izvora; prima na znanje proračun od 800 milijuna EUR za potporu proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora tijekom 10 godina; poziva Komisiju da se brzo uključi u procjenu te pilot-dražbe u pogledu njezine učinkovitosti te makroekonomskih i industrijskih posljedica;

([23]) Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

16. uzima u obzir odluku Komisije da pruži potporu u obliku fiksne premije na prvoj pilot-dražbi jer će razlika između proizvodnje i potrošnje vodika biti visoka, barem na početku; inzistira na tome da se odredi fiksna premija za buduće dražbe jednaka onoj ili viša od one koju je SAD predložio u okviru Zakona o smanjenju inflacije; traži od Komisije da razmotri komplementarne mehanizme kao što su bespovratna sredstva, ugovori za kompenzaciju razlike i ugovori za kompenzaciju razlike u odnosu na ugljik; smatra da bi se tim komplementarnim mehanizmima mogla poduprijeti ne samo proizvodnja nego i potražnja za vodikom iz obnovljivih izvora;

17. ponavlja važnost geografske i sektorske ravnoteže kako bi se omogućila proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora u cijelom EU-u i njegova upotreba u sektorima u kojima je teško smanjiti emisije; ustraje u tome da je potrebno izbjeći daljnje produbljivanje regionalnih razlika koje već postoje zbog različitog opsega razvoja tržišta vodika; potiče Komisiju da pokrene regionalne dražbe i u tu svrhu definira regije koje bi bile dovoljno velike da osiguraju odgovarajuće tržišno natjecanje, ali i geografsku ravnotežu; traži od Komisije da predloži ključ raspodjele kako bi se podržao jednak regionalni razvoj europskog tržišta vodika;

18. poziva Komisiju da pruži tehničku pomoć državama članicama s niskom razinom sudjelovanja, kako je predviđeno u posljednjoj reviziji Direktive o sustavu trgovanja emisijskim jedinicama ([24]); naglašava da bi takva potpora trebala potaknuti sudjelovanje podnositelja zahtjeva iz svih država članica na dražbama u okviru europske banke za vodik;

19. naglašava da bi europska banka za vodik trebala također imati za cilj privlačenje manjih projekata u razvoju; predlaže Komisiji da prilagodi neke elemente oblika dražbi, posebno zahtjev za minimalnim instaliranim kapacitetom elektrolizatora i ograničenje maksimalnog obujma ponude, te da razmotri mogućnost objedinjavanja zahtjeva kako bi se olakšalo sudjelovanje malih i srednjih poduzeća (MSP-ova);

20. traži od Komisije da ponovno procijeni i pojasni pravila o usklađenosti između javne financijske potpore i financiranja u okviru europske banke za vodik, uzimajući u obzir da ne bi trebalo doći do kumulacije za iste troškove, u cilju zaštite poštenog tržišnog natjecanja među svim podnositeljima zahtjeva;

21. naglašava da bi se oblikom budućih dražbi trebao dati snažan prioritet prodaji vodika iz obnovljivih izvora industrijama u kojima je teško smanjiti emisije i teretni promet, posebno zrakoplovstvu i pomorskom prometu; u tom pogledu smatra da bi određena ograničenja trebala biti uključena u kriterije prihvatljivosti dražbi;

22. traži od Komisije da ne uzima u obzir samo cijenu već i da uključi jasan sustav dodatnih bodova za rangiranje ponuda; napominje da bi se tim sustavom trebale nagraditi ponude s najvišom razinom održivosti ili ponude dovode do otvaranja velikog broja radnih mjesta i promiču visokokvalitetna pripravništva, naukovanje te prekvalifikaciju ili usavršavanje radnika;

23. prepoznaje hitnu potrebu povećanja proizvodnje elektrolizatora u EU-u; predlaže razlikovanje operativnih i kapitalnih izdataka; smatra da bi eventualna potpora u kapitalnim izdacima za niskougljični vodik trebala biti usmjerena samo na ulaganja koja mogu doprinijeti proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora u kasnijoj fazi, posebno kupnji elektrolizatora, te da ne bi trebala pokrivati operativne izdatke za niskougljični vodik;

***Nefinancijska potpora za ekosustav vodika u EU-u***

24. pozdravlja ideju Komisije da primjeni koncept „dražbe kao usluge”; smatra, naime, da bi se na taj način moglo smanjiti administrativne troškove država članica i promicati istinski europski put prema energetskoj tranziciji; traži od Komisije da ocijeni taj koncept i istraži njegov daljnji razvoj za druge tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora; naglašava da bi se administrativno opterećenje u postupku podnošenja zahtjeva trebalo svesti na najmanju moguću mjeru kako bi postupke dodjele mogli provoditi i MSP-ovi;

([24]) Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

25. predlaže da bi europska banka za vodik trebala moći pružati namjenske savjete privatnim akterima u vezi s razvojem postrojenja za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika u EU-u; smatra da bi takva usluga trebala biti neovisna o tome je li podnositelj zahtjeva primio financijska sredstva od europske banke za vodik; predlaže da se takva savjetodavna usluga oslanja na stručno znanje Europske investicijske banke; predlaže da se aktivnosti Europskog saveza za čisti vodik uključe u okvir europske banke za vodik kako bi se uspostavio fizički forum na kojem bi se proizvođači i potrošači vodika mogli sastajati radi dobivanja savjeta i razmjene najboljih praksi;

26. naglašava važnost ograničavanja rascjepkanosti subjekata EU-a koji se bave vodikom; predlaže da se u okvir europske banke za vodik uključe aktivnosti Zajedničkog poduzeća za čisti vodik, a posebno Opservatorija za vodikove gorivne ćelije; inzistira na tome da se takvim uključivanjem ne smanjuju javna ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije;

27. smatra da dobrovoljni mehanizam zajedničke kupnje vodika može doprinijeti razvoju domaćeg tržišta vodika i osiguravanju uvoza u okviru europske banke za vodik; naglašava da bi se zajedničkom kupnjom olakšala i ulaganja u kapacitete za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, osigurala opskrba vodikom iz obnovljivih izvora po pristupačnim cijenama i spriječilo međusobno nadmetanje europskih potrošača;

28. napominje da AggregateEU može funkcionirati kao pilot-projekt za razvoj tržišta vodika u okviru europske banke za vodik; poziva Komisiju da ocijeni razvoj mehanizma za dobrovoljno agregiranje potražnje i zajedničku kupnju vodika te da u tu svrhu po potrebi podnese zakonodavni prijedlog; smatra da bi se ta procjena mogla temeljiti na dubinskoj analizi odgovarajućih modela suradnje poduzeća i mogućnosti stvaranja jamstvenih programa kojima bi se omogućilo učinkovito sudjelovanje manjih poduzeća i MSP-ova;

29. poziva države članice da primijene zelenu javnu nabavu kako bi se prednost dala robi proizvedenoj upotrebom vodika iz obnovljivih izvora, kao što je čelik koji se upotrebljava u izgradnji javnih zgrada i infrastrukture;

***Uvoz vodika iz obnovljivih izvora***

30. primjećuje da bi unatoč povećanju domaće proizvodnje vodika iz obnovljivih izvora, sve veća potražnja mogla zahtijevati uvoz iz trećih zemalja; naglašava da bi europska banka za vodik trebala iskoristiti sinergije za ubrzanje uvoza vodika iz obnovljivih izvora, čime bi se odgovorilo na sve veću potražnju na europskom tržištu;

31. naglašava važnost promicanja infrastrukturnih koridora utvrđenih u komunikaciji Komisije o planu REPowerEU kako bi se olakšao uvoz do 10 milijuna tona vodika iz obnovljivih izvora i pružila potpora dekarbonizaciji u partnerskim zemljama;

32. podsjeća na to da će se mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama primjenjivati na vodik; naglašava važnu ulogu EU-a u postavljanju globalnih standarda i poziva Komisiju da do 31. prosinca 2025. osigura snažan zajednički program certificiranja za uvoz vodika proizvedenog iz obnovljivih izvora u skladu s revidiranom Direktivom o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora, ekvivalentan pravilima koja se primjenjuju na domaću proizvodnju, čime bi se osigurali jednaki uvjeti za pouzdane međunarodne partnere;

33. ustraje u tome da bi ulaganja u vodik iz obnovljivih izvora iz trećih zemalja trebala podlijegati međunarodnim načelima dužne pažnje, uključujući, ali ne ograničavajući se na Vodeća načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima, Smjernice Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) za multinacionalna poduzeća i Smjernice OECD-a o postupanju s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje;

34. traži od Komisije da izradi smjernice s jasnim i transparentnim kriterijima prihvatljivosti proizvođača iz država koje nisu članice EU-a za potporu EU-a na temelju geopolitičkih rizika i njihova potencijalnog smanjenja kroz suradnju, dostupnosti resursa za njihovu domaću energetsku tranziciju i njihove usklađenosti s vrijednostima EU-a te okolišnih i socijalnih standarda, uključujući uvjete rada i prava autohtonih naroda;

35. naglašava da neke regije svijeta imaju mnogo bolje uvjete za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora zbog obilja prostora i električne energije iz obnovljivih izvora; podsjeća da bi se u okviru energetske diplomacije EU-a trebao promicati razvoj transparentnih i nenarušenih globalnih tržišta vodika te bi trebala biti usmjerena na to da se partnerskim zemljama, na globalnoj razini, a posebno u susjedstvu EU-a, omogući da ostvare energetsku tranziciju i poboljšaju svoje okolišne, socijalne i demokratske standarde;

36. ističe važnost diverzifikacije dobavljača i održavanja pravednih uvjeta na globalnoj razini pri pružanju potpore proizvodnji vodika iz obnovljivih izvora u državama koje nisu članice EU-a; predlaže da se zahtijeva uporaba eura za uvoz vodika iz obnovljivih izvora koji prima potporu EU-a kako bi euro postao globalna referentna valuta za razmjenu vodika u cijelom svijetu;

***Financijska potpora za prijevoz vodika iz obnovljivih izvora***

37. naglašava da je za uspješno ubrzanje tržišta vodika potrebno osigurati dostatna ulaganja za razvoj odgovarajuće infrastrukture za vodik, ne samo za povezivanje ponude i potražnje, već i za skladištenje i transport vodika diljem EU-a (npr. europska okosnica za vodik); ustraje u tome da bi trebalo izbjegavati uska grla i veze koje nedostaju kako bi vodik mogao doprijeti do industrija kojima je najpotrebniji; naglašava da bi pri razvoju sustava vodika, gdje je to moguće, prednost trebalo dati zajedničkoj lokaciji proizvodnje i uporabe te omogućiti najveće moguće sinergije s postojećom infrastrukturom za transport prirodnog plina;

38. poziva Komisiju i države članice da potaknu privatna ulaganja i, po potrebi, osiguraju javna ulaganja za nova postrojenja za vodik i za prenamjenu onih koja se trenutačno upotrebljavaju za prirodni plin; smatra da i bespovratna sredstva i ugovori za kompenzaciju razlike (u odnosu na ugljik) s komponentom troškova prijevoza mogu biti prikladni instrumenti za potporu ulaganjima u infrastrukturu za vodik; u istom kontekstu naglašava da bi Instrumentu za povezivanje Europe trebalo dodijeliti dodatna sredstva kako bi se poboljšalo financiranje relevantne infrastrukture te da bi trebalo mobilizirati alternativna sredstva EU-a u okviru kohezijske politike i Mehanizma za oporavak i otpornost;

39. poziva Komisiju da zaduži europsku banku za vodik da koordinira prikupljanje svih relevantnih podataka o proizvodnji, skladištenju, prijevozu, distribuciji i potrošnji vodika koje objavljuju Komisija, međunarodne organizacije ili industrija; napominje da bi ti podaci trebali biti javno dostupni kad god je to moguće i da bi se mogli upotrijebiti u postupku donošenja odluka o odobravanju infrastrukture povezane s vodikom u skladu s revidiranom Uredbom o transeuropskim energetskim mrežama ([25]);

***Pojednostavnjenje instrumenata EU-a i financijskih mehanizama***

40. izražava zabrinutost zbog toga što se industrije trenutačno suočavaju s mnoštvom različitih instrumenata financijske potpore za proizvodnju vodika; poziva Komisiju da europsku banku za vodik učini jedinstvenom kontaktnom točkom za financiranje vodika;

41. prima na znanje ukupni proračun od 3 milijarde EUR za europsku banku za vodik, koji je najavljen u govoru o stanju Unije 2022.; traži od Komisije da pojasni godišnji proračun koji je dostupan za sljedećih pet godina u okviru svakog stupa europske banke za vodik i da pripremi plan planiranih dražbi; ustraje u tome da bi buduće dražbe trebalo najaviti najmanje 12 mjeseci unaprijed kako bi se industriji osigurala predvidljivost;

42. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog ukupnog proračuna europske banke za vodik u odnosu na subvencije, poticaje i privlačniji okvir za ulaganja u drugim regijama svijeta, u prvom redu u Kini i SAD-u; smatra da je trenutačna omotnica od 800 milijuna EUR za prvu pilot-dražbu previše ograničena; poziva Komisiju da predloži odgovarajući proračun za europsku banku za vodik znatnim povećanjem tog proračuna tijekom sljedećih godina novim sredstvima;

([25]) Uredba (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetsku infrastrukturu, izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013 (SL L 152, 3.6.2022., str. 45.).

43. pozdravlja reviziju u sredini razdoblja višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) u okviru koje je Komisija predložila dodatnih 5 milijardi EUR za Inovacijski fond; poziva na to da se znatan dio tih dodatnih sredstava dodijeli europskoj banci za vodik kako bi Inovacijski fond mogao poduprijeti više projekata; ističe da bi, uz Inovacijski fond, trebalo istražiti i alternativno financiranje kako bi europska banka za vodik bila neovisna o razlikama u cijeni ugljika;

44. poziva Komisiju da razmotri indeksaciju inflacije u fiksnu premiju kako bi se osigurala stabilnost i zaštitili proizvođači, posebno mali i srednji, od mogućeg budućeg povećanja cijena energije, sirovina i operativnog rada;

45. napominje da Komisija dosad nije osmislila financijski instrument za potporu uvozu vodika iz obnovljivih izvora; potiče suradnju između europske banke za vodik i programa koje su uspostavile države članice kad je riječ o uvozu; traži od Komisije da izradi zakonodavni prijedlog za financijski instrument usmjeren na uvoz iz država koje nisu članice EU-a u okviru europske banke za vodik, ako je to primjereno i u skladu s mehanizmom za graničnu prilagodbu emisija ugljika;

46. naglašava potrebu za posebnim osobljem koje će nastaviti aktivnosti europske banke za vodik i u tom pogledu traži odgovarajuća financijska sredstva; predlaže da se za europsku banku za vodik osnuje radna skupina s osobljem iz svih relevantnih službi Komisije;

47. pozdravlja namjeru Komisije da racionalizira upotrebu financijskih sredstava EU-a za projekte za vodik, kao i zakonodavni prijedlog za Platformu za strateške tehnologije za Europu (STEP), u kojemu se vodik iz obnovljivih izvora smatra ključnom čistom tehnologijom za koju je potrebna dodatna potpora; traži najvišu razinu sinergije između STEP-a i europske banke za vodik;

48. inzistira na tome da europska banka za vodik postane jedinstvena kontaktna točka za pružanje informacija o sredstvima dostupnima na razini EU-a i na nacionalnoj razini za potporu projektima za vodik iz obnovljivih izvora; predlaže spajanje Kompasa za javno financiranje vodika s europskom bankom za vodik i uključivanje informacija o svim relevantnim financijskim instrumentima, uključujući, ali ne ograničavajući se na Instrument za povezivanje Europe, program Obzor Europa i Inovacijski fond, uz redovito ažuriranje;

49. predlaže da europska banka za vodik uspostavi internetski alat kojim bi se industriji, a posebno MSP-ovima, omogućilo da brzo procijene moguću prihvatljivost projekta povezanog s vodikom iz obnovljivih izvora ili niskougljičnim vodikom za financiranje sredstvima EU-a, što ne bi trebalo dovoditi u pitanje konačnu odluku niti zahtijevati pružanje povjerljivih informacija;

50. poziva EIB da poboljša pristup financiranju za projekte za vodik iz obnovljivih izvora; traži od EIB-a da pruži zajmove s nultom stopom ili zajmove pod jamstvom i na taj način pridonese dugoročnom financiranju i omogućavanju ulaganja vlasničkog kapitala i drugih ulaganja u relevantne projekte;

51. podržava uvođenje gornje granice cijene fiksne premije koju je predložila Komisija kako bi se izbjegla prekomjerna naknada za uspješne podnositelje zahtjeva koji sudjeluju u dražbama; inzistira na tome da bi potpora EU-a trebala prestati kad tržišna cijena vodika iz obnovljivih izvora postane konkurentna; potiče Komisiju da stalno prati trošak proizvodnje i tržišnu cijenu vodika iz obnovljivih izvora te da ponovno procijeni fiksnu premiju dodijeljenu pobjedničkim projektima na kraju svakog ugovornog odnosa između proizvođača i potrošača ili najmanje svakih pet godina;

***Transparentnost, odgovornost i izvješćivanje***

52. naglašava potrebu za godišnjim izvješćem Komisije o procjeni napretka u razvoju tržišta vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika i ocjeni aktivnosti europske banke za vodik; traži da se u tom izvješću ocijeni i geografska raščlamba financiranja, broj stvorenih radnih mjesta, promjene u ponudi i potražnji, trošak vodika iz obnovljivih izvora u usporedbi s drugim oblicima vodika i razvoj namjenske infrastrukture za vodik;

53. traži da Komisija dostavi sveobuhvatnu ocjenu europske banke za vodik prije nego što podnese prijedlog za novi VFO;

°
° °

54. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi svim institucijama i državama članicama EU-a.